

Мұғалімнің коммуникативті құзыреттілігі тиімді оқытудың негізі ретінде

Бүгінгі динамикалық білім беру жағдайында мұғалімнің рөліне қойылатын талаптар барған сайын көп қырлы және талапшыл бола түсуде. Дегенмен, тиімді оқыту фактілер мен білімді беру ғана болудан бұрыннан қалды. Ол оқу мен даму психологиясын терең түсінуді, сондай-ақ студенттерді табысты оқуға шабыттандыратын және бағыттай алатын көшбасшылық дағдыларды талап етеді.

Мұғалімнің көшбасшылық қасиеттері тиімді оқытудың ажырамас негізі болып табылады. Олар сенім ортасын қалыптастырады, студенттерді өзін-өзі дамытуға және тек пәндік салада ғана емес, өмірде де күшті дағдыларды қалыптастыруға шабыттандырады. Мұғалім көшбасшылығының негізгі аспектілерінің бірі - идеялар мен тәжірибе алмасу үшін ашық кеңістікті құра отырып, студенттермен тиімді қарым-қатынас жасай білу.

Осы мәселеге сай, Әл-Фараби Қазақ Ұлттық Университетінде оқытылатын «Басқару психологиясы» пәнінің оқытышысы Жұбаназарова Назираш Сулейменқызының жетекшілігімен филология факультетінің шет тілі: екі шет тілі 1 курс магистранттары «Басқару құзіреті, талдау және жоғары-төменгі қатынастар талдау арқылы басқару іс-әрекетінің маңызын бағалау» атты тақырыбына талқылау жүргізді. Берілген тақырып аясында, студенттер көшбасшының басқару стилін бағалауда, оның коммуникативті құзыреттілігіне тоқталып кеткен болатын. Магистранттар сабаққа қызықты презентациялар дайындады, түсінікті болу үшін өз материалдарының қысқартылған нұсқасын дайындады. Анықталғандай, көшбасшы педагог әр оқушының жеке қажеттіліктерін түсінетін керемет эмпатияға ие. Бұл оқытудың әр түрлі стильдері мен оқу қарқынын ескере отырып, оқытудың дербестендірілген тәсілін жасауға мүмкіндік береді. Бұл тәсіл оқу сапасын арттырып қана қоймайды, сонымен қатар оқушылардың өз оқу үрдісіне жауапкершілігін дамытады.

Белсенді пікірталас барысында, шет тілі: екі шет тілі магистранттары Жұбаназарова Назираш Сулейменқызы ұсынған әдебиеттер негізінде мұғалімнің коммуникативтік құзыреттілігінің келесі аспектілерін анықтады:

- Тіл сауаттылығы мен сөздің анықтығы.
- Аудиторияға бейімделу.
- Эмпатия және түсінгеншілік.
- Вербалды емес коммуникация.
- Тыңдау дағдылары.
- Конфликттерді басқару дағдылары.
- Қазіргі заманғы коммуникациялық технологияларды пайдалану.

Коммуникативті құзіреттіліктің барлық осы аспектілері табысты оқудың негізін құрайды, оқушыларды шабыттандырады және жағымды оқу ортасын жасайды.

Семинарда қаралған әдебиеттер ұйымдық менеджментке бағытталғанына қарамастан, магистранттар менеджмент пен педагогиканың байланысын таба алды, өйткені менеджердің басқарушылық және көшбасшылық қасиеттерін бағалаудың көптеген аспектілері педагогикалық процеске бірдей өзекті болды. Назираш Сүлейменқызы семинардың қорытынды бөлімінде магистранттардың ақпаратты жеткізу және дәлелдеу дағдыларын оң бағалады. «Басқару психологиясы» пәнінің арқасында шет тілі: екі шет тілі магистранттары оқу процесінде басқару дағдыларының маңыздылығын сезінді. Менеджердің көшбасшылық қасиеттерін бағалаудың теориялық аспектілері нарықтық ұйымдағы басқару іс-әрекетінде ғана емес, білім беру саласында да көшбасшы қандай болуы керек деген идеяны қолдады.

Қорытындылай келе, мұғалімнің коммуникативтік құзыреттілігі қазіргі білім берудің құрамдас элементі болып табылатынын, оқушылармен тиімді өзара әрекеттесуде шешуші рөл атқаратынын атап өтуге болады. Мұғалімнің тілдік сауаттылық пен аудиторияға бейімделуінен бастап, бейвербалды элементтер мен конфликттерді басқаруға дейінгі қарым-қатынастың әртүрлі аспектілерін меңгеруі оқушылардың табысты оқуы мен дамуының негізін құрайды.

Жубаназарова Н.С.
психология ғылымдарының кандидаты, профессор
Искакова Ж.А.
Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ магистранты